

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY

Poslanecká sněmovna

2016

VII. volební období

Pozměňovací návrh

k vládnímu návrh zákona, kterým se mění zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů

(Sněmovní tisk č. 724)

Předkládá prof. RNDr. František Vácha, Ph.D.

1. V Čl. I dosavadním bodu 64

§ 98c odst. 4 (současné platné ust. § 100 odst. 4) zrušit bez náhrady

~~(4) Osoba, která poskytne prostor k nedivadelnímu provozování hudebního díla s textem, bez textu nebo uměleckého výkonu (dále jen „veřejná hudební produkce“), je povinna poskytnout příslušnému kolektivnímu správci údaje a součinnost potřebnou pro určení totožnosti provozovatele veřejné hudební produkce.~~

Odůvodnění:

Pouze autoři hudby jsou při výkonu kolektivní správy práv postaveni do nadřazeného postavení k ostatním autorům a jiným nositelům práv (výkonným umělcům, literátům, výtvarníkům atd.), když současné znění autorského zákona (i návrh novely) **ukládá administrativní povinnosti dokonce i osobám, které hudební díla neužívají** – provozovatelům určitého prostoru, jenž má sloužit k veřejné hudební produkci. Tyto povinnosti zatěžují vlastníky prostorů administrativními povinnostmi, aniž by oni hudební díla užívali.

Podle autorského zákona jen autor smí užít dílo či k takovému užití poskytnout souhlas (licenci). Vztah mezi uživatelem a autorem je vztahem soukromoprávním a řídí se smlouvou, kterou uživatel autorského díla získává od nositele práv souhlas ke konkrétnímu užití. Pokud je dílo užito beze smlouvy, jde o soukromoprávní delikt, s nímž už současné znění autorského zákona spojuje negativní důsledky (např. povinnost zdržet se šíření, povinnost vydat

bezdůvodné obohacení ve výši dvojnásobku obvyklé odměny atd.). Jde tedy o smluvní vztah, k němuž konstruovat ještě další zákonné povinnosti jiným subjektům, které nejsou součástí tohoto smluvního vztahu (oprávněný uživatel - autor), nelze pokládat za oprávněné. V případě neoprávněného užití už současný autorský zákon stanovuje dostatek právních nástrojů k řešení takové situace (§ 40 a následující). Ostatně ani předkladatel novely autorského zákona nenavrhuje zásadní změny v současných pravidlech.

Je třeba doplnit, že již podle současné soudní judikatury musí vždy kolektivní správce prokázat v soudním řízení (např. kontrolním protokolem), že v určitém prostoru docházelo k užití chráněných děl (Nález ÚS ze dne 6. 5. 2015 IV. ÚS 2445/14; nález ÚS ze dne 6. 5. 2015 IV: 2496/14; nález ÚS ze dne 13. 1. 2015, II. ÚS 2186/14). Stanovit v takové situaci ještě další administrativní povinnosti osobám neužívající hudební díla je nepřiměřené, zvláště poskytuje-li právní úprava dostatek právních nástrojů ochrany při neoprávněném užívání díla.

Konkrétně tedy kolektivní správce bude muset uvést kontrolním protokolem, kdy, kým a v jakém rozsahu byla užitá chráněná autorská díla. Za neoprávněného uživatele se přitom nepokládá provozovatel vlastního či jiného prostoru, ale osoba, jež užitá díla bez příslušného oprávnění.

Nelze souhlasit ani s tím, aby v právních vztazích, vycházející ze soukromoprávní úpravy, při užívání autorských děl byla jednostranně zvýhodněna určitá část tvůrců – konkrétně autorů hudby. Žádné obdobné zvýhodnění není poskytnuto dalším kolektivním správcům, ačkoli stejně tak i v provozovnách či jiných prostorech dochází pravidelně k užití i jiných druhů chráněných děl. Proč je tedy současné znění § 100 odst. 4 či navrhované ust. § 98c odst. 4 koncipováno pouze jako jednostranné zvýhodnění autorů hudby, když při veřejné hudební produkci mohou být šířeny i další chráněné předměty práv (např. výkony výkonných umělců, díla mistrů zvuku atd.), je nejasné.

V neposlední řadě je nutno vyzdvihnout, že i stávající znění § 100 odst. 3, tak i navrhované ustanovení § 98c odst. 3, skýtá kolektivním správcům pravomoc žádat poskytnutí informací, když stanovuje: „*Uživatel nebo jiný účastník smluv uzavřených při výkonu kolektivní správy je povinen kolektivnímu správci na jeho žádost prokázat řádné a včasné plnění takových smluv uzavřených s tímto kolektivním správcem. Kolektivní správce nesmí takto zjištěné informace využít k jinému účelu než k výkonu kolektivní správy.*“ (citace návrhu ust. § 98c odst. 3).

S ohledem na to, že navržená (jakož i dosavadní úprava obsažená v § 100 odst. 4) stanovuje nejen neoprávněnou nerovnost mezi různými skupinami autorů, resp. umělců, ale je zároveň normou imperfektní, neboť za nesplnění povinnosti, která je provozovateli uložena, není stanovena žádná sankce. V úvahu by tak přicházel pouze obecný nárok na náhradu škody za nesplnění zákonné povinnosti, který by byl v praxi pouze velice těžko a nepravděpodobně uplatňovaný a uplatňovatelný.

2. V Čl. I dosavadním bodu 64

§ 98c odst. 5 (současné platné ust. § 100 odst. 5) zrušit bez náhrady

~~(5) Provozovatel živé veřejné hudební produkce je povinen oznámit její konání příslušnému kolektivnímu správci 15 dnů předem. Dodavatel živé veřejné hudební produkce je povinen předložit provozovateli živé veřejné produkce program produkce s uvedením jmen autorů a názvů děl, která byla provozována, bez zbytečného odkladu po konání produkce. Provozovatel je povinen tento program oznámit příslušnému kolektivnímu správci nejpozději do 15 dnů po konání produkce, pokud není ve smlouvě mezi provozovatelem a kolektivním správcem dohodnuto jinak.~~

Zbylé odstavce se (v případě zrušení § 98c odst. 4 a odst. 5) přečíslují.

Odůvodnění:

Pouze autoři hudby jsou při výkonu kolektivní správy práv postaveni do nadřazeného postavení k ostatním autorům a jiným nositelům práv (výkonným umělcům, literátům, výtvarníkům atd.). Současné znění § 100 odst. 5 ukládá provozovatelům živých veřejných hudebních produkcí povinnost hlásit nejpozději 10 dnů přede dnem konání produkce jména a názvy děl, jež mají být při živém provedení hrána (provozována). Navrhované znění § 98c odst. 5 ji sice prodlužuje na 15 dní, ale jinak povinnosti provozovatelů stanovuje beze změny. Tato zákonná povinnost má však být předmětem smluvního vztahu uživatele k příslušnému kolektivnímu správci hudebních děl s textem či bez textu OSA (dále jen „OSA“), protože dochází k šíření (užití) hudebních děl provozovatelem. Vztah mezi oprávněným uživatelem a kolektivním správcem, kdy dochází k živé hudební produkci, má být vztahem smluvním, kdy jsou vzájemná práva a povinnosti smluvních stran při užití děl stanoveny pochopitelně v takové smlouvě (většinou v hromadné smlouvě). Vztah mezi uživatelem a autorem je vztahem soukromoprávním a řídí se smlouvou, kterou uživatel autorského díla získal od nositele práv souhlas ke konkrétnímu užití a která má mezi stranami určovat jejich vzájemné povinnosti a práva. Je zcela netypické, aby do tohoto smluvního vztahu vstupoval zákonodárce a stanovoval jedné z jejich stran ještě mimo tuto smlouvu další povinnosti. I zákonodárce by měl respektovat prostor, který si mají vytyčit vzájemným jednáním strany smlouvy. Pokud je dílo užito beze smlouvy, jde o soukromoprávní delikt, s nímž už současné znění autorského zákona spojuje negativní důsledky (např. povinnost zdržet se šíření, povinnost vydat bezdůvodné obohacení ve výši dvojnásobku obvyklé odměny atd.).

Důsledky předmětného ustanovení jsou pak i absurdní. Povinnosti hlásit kolektivnímu správci OSA (v rámci živé hudební produkce) se týká i těch skladeb, jejichž autor si nepřeje být zastupován OSA a nepřeje si od OSA získávat žádné odměny anebo dokonce když autor hraje jako interpret svá díla vlastní a přitom také nepožaduje od OSA žádnou odměnu, stejně tak se týká i skladeb, u kterých uplynula doba trvání majetkových práv. Je nutno zdůraznit, že stoupá počet autorů, kteří si nepřejí být z různých důvodů zastupováni OSA, a rovněž že vznikla profesní asociace takových autorů – Svaz nezávislých autorů.

Zrušením předmětného ustanovení zůstane zachována povinnost provozovatele živé veřejné hudební produkce uzavřít před užitím chráněných děl smlouvu s OSA, pokud dochází k užití skladeb autorů tímto kolektivním správcem zastupovaných. Řádné nahlášení užitých skladeb si bezpochyby tento kolektivní správce „pohlídá“ při uzavírání (hromadné) smlouvy o užití.

Nelze rovněž souhlasit ani s tím, aby v právních vztazích, vycházející ze soukromoprávní úpravy, při užívání autorských děl byla jednostranně zvýhodněna určitá část tvůrců – konkrétně autorů hudby. Žádné obdobné ustanovení není v autorském zákoně obsaženo při užití děl dalším autorům a jejich kolektivním správcům, ačkoli stejně tak i v provozovnách či jiných prostorech dochází pravidelně k užití i jiných druhů chráněných děl (viz obdobně ke znění § 98c odst. 4, které se rovněž navrhuje vypustit z autorského zákona). Buď by se i ve vztahu k těmto jiným tvůrcům měla zákonná úprava rozšířit, anebo všechny tvůrce postavit na roveň.

V neposlední řadě je nutno vyzdvihnout, že i stávající znění § 100 odst. 3, tak navrhované ust. § 98c odst. 3, skýtá kolektivním správcům pravomoc žádat poskytnutí informací, když stanovuje: *„Uživatel nebo jiný účastník smluv uzavřených při výkonu kolektivní správy je povinen kolektivnímu správci na jeho žádost prokázat řádné a včasné plnění takových smluv uzavřených s tímto kolektivním správcem. Kolektivní správce nesmí takto zjištěné informace využít k jinému účelu než k výkonu kolektivní správy.“* (citace návrhu § 98c odst. 3).

Lze tedy shrnout, že při živé hudební produkci je dostatečně již v současné době na úrovni autorského zákona ochráněna povinnost získat oprávnění k užití hudebních děl nutností sjednat příslušnou hromadnou smlouvu, v níž se mohou OSA a provozovatel této živé hudební produkce dohodnout o povinnosti určitých hlášení, a dále že nezbytné informace může jakýkoli kolektivní správce již nyní požadovat po užitelích s oporou využití ust. § 98c odst. 3. Speciální zvýhodnění autorů hudby dle současného znění § 100 odst. 5, ale i navrhovaného § 98c odst. 5 je tak nadbytečné.

S ohledem na to, že dosavadní úprava obsažená v § 100 odst. 5 stanovuje nejen neoprávněnou nerovnost mezi různými skupinami autorů, resp. umělců, ale je zároveň normou imperfektní, neboť za nesplnění povinnosti, která je provozovateli uložena, není stanovena žádná sankce. V úvahu by tak přicházel pouze obecný nárok na náhradu škody za nesplnění zákonné povinnosti, který by byl v praxi pouze velice těžko a nepravděpodobně uplatňovaný a uplatňovatelný.